

Plenum

Onsdag 18.3.2026 kl. 14.00—17.18

11. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 21 § i lagen om elev- och studerandevård
Lagmotion LM 2/2026 rd Jaana Strandman saf m.fl.

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 11 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till kulturutskottet. Nu fortsätter remissdebatten som avbröts i plenum 13.3.2026.

Debatt. — Ledamot Zyzkowicz frånvarande. — Ledamot Strandman, varsågod.

Debatt

15.48 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa puhemies! Kiitän viime perjantain keskustelusta edustajia, jotka olivat jo silloin tuomassa tähän asiaan näkemyksiä.

Lakialoitteeni vahvistaa opiskeluhuollon ammattilaisten oikeuden saada opetuksen järjestäjältä ne tiedot, joita he tarvitsevat opiskelijan tuen arvioimiseksi, tukitoimien toteuttamiseksi ja yhteistyön vahvistamiseksi. Soteuudistuksessa opiskeluhuollon palvelut siirrettiin hyvinvointialueille, mutta tiedon luovutusta koskevaa lainsäädäntöä ei päivitetty vastaamaan uutta hallintorakennetta. Tämä johtaa erillisiin pyyntöihin ja vaihteleviin tulkitointeihin, mitkä hidastavat tuen käynnistymistä ja heikentävät huoltajayhteistyötä. Käytännössä psykologit ja kuraattorit eivät monilla alueilla pääse tarkastelemaan pedagogisia asiakirjoja, seuraamaan poissaoloja tai viestimään opettajien ja huoltajien kanssa samoilla kanavilla kuin muu koulun henkilöstö. Tämä vaikeuttaa kokonais kuvan muodostamista ja hidastaa ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuutta.

Lähipalveluperiaatteen vahvistaminen on keskeistä. Kun opiskeluhuollon ammattilaiset työskentelevät oppilaitoksen arjessa, yhteys oppilaaseen, opetukseen ja huoltajiin on välitön. Selkeä tiedonsaantioikeus tukee myös teknisiä ratkaisuja, kuten katseluyhteyksiä, jotka varmistavat tietoturvallisen ja oikea-aikaisen tiedonkulun. Järjestämisvastuun palauttaminen kunnille ei poista tiedonsaannin ongelmia, koska työ perustuu sotelainsäädäntöön organisaatorakenteesta riippumatta.

Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen avulla varmistamme opiskeluhuollon jatkuvuuden, parannamme tiedonkulkua ja tuemme sitä, että jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen ja avun oikea-aikaisesti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.51 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Turvallinen nuoruus ei synny itsestään. Se syntyy siitä, että lapset ja nuoret tulevat nähdyiksi ajoissa, ja siitä, että heidän ympärillään olevilla ammattilaisilla on mahdollisuus toimia nopeasti silloin, kun huoli herää.

Punkt i protokollet PR 25/2026 rd

Tämä lakialoite nostaa esiin yhden suomalaisen oppilashuollon kipupisteen: tiedonkulun hitauden ja sen aiheuttamat riskit lapsen hyvinvoinnille. Hyvinvointialueiden myötä sekä koulut että opiskeluhuoltopalvelut ovat raportoineet merkittävistä viiveistä siinä, miten välttämättömiä tietoja voidaan siirtää toimijoiden välillä. Aloitteessa todetaan selvästi, että tiedonsiirron käytännöt vaihtelevat alueittain, mikä asettaa oppilaat eriarvoiseen asemaan. Näin ei voi jatkua. Turvallisen nuoruuden näkökulmasta tämä on ongelma, johon meillä on velvollisuus tarttua.

Arvoisa puhemies! Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus kasvaa turvassa. Nuorten turvallisuus ei ole vain fyysistä turvallisuutta, se on myös arjen ennakoitavuutta, jatkuvuutta ja oikea-aikaista apua silloin, kun sitä tarvitaan. Kun koulun ja opiskeluhuollon tiedonkulku takkuaa, syntyy katveita, joissa ongelmat kasvavat ennen kuin kukaan huomaa.

Nykyisessä tilanteessa nuorten auttajat asetetaan eriarvoiseen asemaan, kun koulukuraattorit saavat välttämättömiä tietoja ilman erillistä lupaa mutta koulupsykologit ja koulu-terveydenhuolto eivät. He tarvitsevat suostumuksen, mikä voi viivästyttää työn aloittamista kriittisellä hetkellä.

Juuri ne nuoret, joiden tuki katoaa tiedonsiirron viiveisiin, ovat usein kaikkein haavoittuvimpia. Meidän on kysyttävä: kenen etua palvelee järjestelmä, jossa ammattilainen ei saa ajoissa tietoa oppilaan poissaoloista, tuen tarpeista tai akuuteista muutoksista? Ei oppilaan, ei perheen, ei oppilaitoksen eikä yhteiskunnan.

Lakialoite esittää, että opiskeluhuollon, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille annetaan salassapitosäännösten estämättä oikeus saada välttämättömät tiedot opiskelijan tilanteen seuraamiseksi ja tuen järjestämiseksi. Tämä on tarkkarajainen ja tarkoituksenmukainen muutos, joka tukee sekä nuorten turvallisuutta että palveluiden sujuvuutta.

Arvoisa puhemies! Turvallinen nuoruus rakentuu siitä, ettei yksikään nuori putoa tuen ulkopuolelle. Se rakentuu paitsi siitä, että aikuiset nuoren ympärillä voivat tehdä työnsä ilman tarpeettomia esteitä, myös siitä, että me lainsäätäjinä tunnistamme järjestelmien puutteet ja korjaamme ne ajoissa.

Tahdon kiittää tämän lakialoitteen allekirjoittaneita. Se on askel siihen suuntaan, että tieto liikkuu, vastuu toteutuu ja apu ehtii perille silloin, kun nuori sitä tarvitsee. Siksi tämä on tärkeä turvallisen nuoruuden näkökulmasta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä. Edustaja Rintamäki taisi poistua. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

15.55 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kiitän tästä arvokkaasta keskustelusta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 § velvoittaa laatimaan jokaiselle oppilaitokselle opiskeluhuoltosuunnitelman, jossa määritellään opiskeluhuollon toteuttaminen, arviointi ja kehittäminen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, oppilaiden sekä heidän huoltajiensa kanssa, ja sen tulee olla huoltajien nähtävissä. Suunnitelma päivitetään vuosittain samassa aikataulussa lukuvuosisuunnitelman kanssa.

Opiskeluhuoltosuunnitelma sisältää muun muassa arvion oppilashuollon kokonaistarpeista ja käytettävissä olevista palveluista, yhteisöllisen oppilashuollon toimintatavat, yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämisen, yhteistyön oppilaiden ja huoltajien kanssa sekä suunnitelman toteuttamisen ja seurannan.

Oppilashuolto toteutuu monialaisena yhteistyönä. Koulupsykologit ja kuraattorit osallistuvat koulujen oppilashuoltotyön suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin sekä tekevät

Punkt i protokollet PR 25/2026 rd

yhteistyötä opetushenkilöstön kanssa. Myös kouluterveydenhuolto tukee oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä säännöllisten terveystarkastusten, terveysneuvonnan ja varhaisen tuen kautta. Tavoitteena on tunnistaa tuen tarpeet mahdollisimman varhain ja vahvistaa koko kouluyhteisön hyvinvointia. Oppilashuollon tehtävä on turvata jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus oppia, kasvaa ja voida hyvin. Siksi tiedonkulun on toimittava sujuvasti kuntien ja hyvinvointialueiden välillä lapsen ja nuoren parhaaksi.

Arvoisa puhemies! Koulumaailmassa tapahtuu lasten ja nuorten kanssa monenlaisia tilanteita päivittäin. Kun tähän lisätään vielä kotien tilanteet ja roolit, on lainsäädännön oltava aukotonta. Nostan tässä tiedonkulun ongelmasta esille valitettavan ja järkyttävän kouluampumisen, jossa ampuja sai aika pitkän aikaa teon jälkeen kulkea ennen kuin hänet saatiin kiinni. Tieto ampumisesta ei saavuttanut poliisia riittävän nopeasti. Ennaltaehkäisevässä työssä tiedonkululla on merkittävä rooli. Tässäkin tapauksessa viitteitä esimerkiksi kouluampumisesta oli ollut ennen tapahtumaa. Tässäkin lapsen ja nuoren kanssa tekemisissä olevien ammattilaisten ja huoltajien yhteistyö ja tiedonkulku on avainasemassa. Tämä lakialoite on siten myös merkittävä turvallisuustoimenpide.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till kulturutskottet.